

Naturstyrelsen
Møldrupvej 26
9520 Skørping
www.naturstyrelsen.dk

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Grøn Livø

Naturens stillekupé

Livø skal være 'Naturens stillekupé'

Over de sidste 100 år har Livø været et sted for eksperimenter. Her lå Danmarks smukkeste fængsel for 'kriminelt aandsvage', og efter anstalten lukkede, kom øen til at huse først en stribe kunstnere og siden en gruppe forældreløse vietnamesiske flygtningebørn. I dag forsøger Livø igen noget nyt: Øen skal være Limfjordens bedste besøgs- og feriested og Danmarks første selvforsynende energiø.

Et sted med potentiale

Allerede når man stiger om bord på færgen i Rønbjerg Havn for at tage til Livø, får man fornemmelsen af at være på vej til en anden og mere eksotisk verden. En verden, hvor der er stjerneklart, et velbevaret kulturmiljø og en sælkoloni, som yngler i sensommeren. Hvor man kan stille frekvensen ind på mere stille lyde. Hvor der hverken findes fjernsyn eller biler, og hvor en traktor, der skal gøre det ud for taxa, samler én op, når man ankommer til stedets lille, gamle havn. Her er man koblet fra resten af verden. Fremtidens måske største luksus.

Livøs afsondrethed er også øens store mulighed. Under overskriften 'Naturens

Stillekupé' vil Naturstyrelsen nu gøre øen til Limfjordens bedste besøgssted og refugium. Konceptets kerne er en kvalitetsoplevelse med overnatning, forplejning og naturoplevelser i et unikt natur- og kulturhistorisk miljø. Og ikke mindst skal Livø blive den første ø i Danmark, der bliver selvforsynende med vedvarende energi.

Fra fængsel til fristed

Livø er et sted, hvor oplevelsen af originalitet og autenticitet er til stede overalt, og øen har allerede en mangeårig tradition for oplevelser med ferie og aktiviteter, der har fællesskabet i centrum – fra lejrskoler til familiesammenkomster og årlige sommerlejre – for institutioner og organisationer.

Gennemføres projektet bliver øen også et foregangseksempel på, hvordan afkoblede småsamfund kan blive selvforsynende med energi og skabe et økonomisk grundlag for fortsat bosætning. Et sted, hvor man finder bæredygtige løsninger som vindmøller, solceller og et biogasalæg. En femstjernet

naturoplevelse, hvor man kan opleve alle de typer natur, der findes i Danmark og nyde lokale fødevarer fra Limfjordens skatkammer. Og et enestående kulturmiljø, der er sat i stand med respekt for historien.

Da øen stadig var 'aandsvageanstalt' skete det, at barfodede indsatte prøvede at flygte henover isen om vinteren. Som regel mislykkedes flugtforsøget, og den formastelige blev enten fanget igen og sat i isolation eller druknede i Limfjordens isnende vand. Dengang var Livø et sted, man flygtede fra. Lykkes projektet, bliver øens fremtid lige modsat. Et sted, man flygter til.

Vi håber, I vil være med.

"Under overskriften 'Naturens Stillekupé' vil Naturstyrelsen nu gøre Livø til Limfjordens bedste besøgssted og refugium."

Livø skal være 'Naturens Stillekupé'	1
Et unikt sted	4
Vision og værdier	5
Det vil vi	7
Det kan du opleve på fremtidens Livø	8
Stilhed som stemningsskaber	
Energimæssig selvforsyning	
Kom tæt på naturen	
Økologi i højsædet	
Spis godt på Livø	
Bæredygtighed	
Vær med	11
Vores strategi	
Anlæg og drift	
Vi søger - invitation til samarbejde	
Kontakt	12

Et unikt sted

Allerede når man stiger om bord på færgen for at tage til Livø, får man fornemmelsen af at være på vej mod et særligt sted. På Livø finder man en ro, der gør det muligt for moderne, fortravlede mennesker at koble helt af. Man kan stille ind på naturens lyde; biernes summen, vinden i træerne og uglernes tuden.

Her kan man opleve alle de typer natur, der findes i Danmark: Fra hede til strandenge og overdrev. Fra egeurskov til løvskog, nåleskov, søer, moser og spiselige planter. Uanset hvor man befinder sig, er havet hele tiden tæt på. I klinterne ud mod vandet kan man studere moler og plastisk ler, og øens alleryderste, sydlige tap er hjemsted for en ynglende sælkoloni. Og ikke mindst er

der Livøs økologiske landbrug, der allerede afsætter historiske kornsorter gennem økobageriet Aurion og har potentiale til at formidle en unik fortælling om fødevarernes vej fra jord til bord.

Også Livøs kulturmiljø er noget særligt: Kridhvide bygninger ligger som perler på en snor langs 'hovedgaden', øens eneste rigtige vej. For præcis 100 år siden blev husene første gang taget i brug til forvaring af kriminelle, 'aandsvage' og mennesker, der ikke passede ind andre steder. Frem til 1961 kom mere end 700 mand til at opholde sig ufrivilligt her i det, der må have været Danmarks yndigste fængsel. Efter anstalten lukkede blev den kortvarigt besat af en gruppe kunstnere med Bjørn Nørsgaard

"På Livø finder man en ro, der gør det muligt for moderne, fortravlede mennesker at koble helt af."

og Per Kirkeby i spidsen, og i 1975 flyttede en journalist til øen med en gruppe forældreløse, vietnamesiske flygtningebørn. I dag finder man et velbevaret kulturmiljø, som huser øens blot tre familier, et feriecenter, et landbrug og en kro.

Vision og værdier

Visionen og konceptet for fremtidens Livø tager afsæt i øens stilhed og bilfrie miljø, der gør Livø ideel som afkobling fra hverdagen og giver mulighed for ferie med fællesskab, naturoplevelser og historie i centrum.

Vision

Livø er 'Naturens Stillekupé': Limfjordens bedste besøgs- og feriested for seniorer, børnefamilier og endagsturister, der ønsker at koble af fra hverdagens stress og jag. Stilhed og autenticitet er øens varemærke.

På Livø kan man koble af helt tæt på naturen og opleve øens unikke kulturmiljø og økologiske demonstrationslandbrug fra første parket. At Livø som den eneste ø i Danmark skal blive selvforsynende med vedvarende energi bidrager til fortællingen om et enestående sted, der er et besøg værd.

Værdier: Livø skal satse på det enestående

Forretningsidéen tager udgangspunkt i de eksisterende kvaliteter, men i en nytænkt form, hvor de indgår i en samlet kvalitetsoplevelse, som tiltaler flere forskellige målgrupper. De fysiske faciliteter skal i fremtiden være enkle og i god kvalitet, og udbuddet af mad være baseret på gode, lokale råvarer.

Livøs fremtid skal bygge videre på de unikke kvaliteter, som allerede findes på øen:

En **mangfoldig natur**, der er et miniaturebillede på Danmarks flora

En **stilhed**, der gør Livø ideel som et sted, hvor man kobler af

Et **unik kulturmiljø og en historie**, der fører en ekstra dimension til et besøg på Livø

En **økologisk landbrugsproduktion**, der har potentiale til at brande øen

En årelang tradition for ferie med **fællesskabet** i centrum

"Livø er 'Naturens Stillekupé': Limfjordens bedste besøgs- og feriested for seniorer, børnefamilier og endagsturister."

Det vil vi

Den selv bærende ø

Livø skal være den første selvforsynende energio i Danmark. Al energiproduktion sker lokalt på øen med ressourcer fra det økologiske land- og skovbrug. Vi vil:

Renovere og udskifte fjernvarmenet og elektricitetsnet

Etablere solcelleanlæg samt små vindmøller på havnen

Etablere biogasanlæg

Gennemgå eksisterende træfyrringskedel

Udskifte eksisterende dieselgenerator

I en senere fase skal evt. også etableres en IFGT gasturbine - en maskine der producerer elektricitet baseret på forgasning af træflis fra øens skov - flere solceller samt en batteripakke.

"Livø skal være den første selvforsynende energio i Danmark."

"Kulturmiljøet er allerede nu en attraktion, men bygningerne rummer også et uudnyttet potentiale."

Bevare og renovere

Livøs bygningsmasse danner et kulturmiljø, som er en unik pendant og ankomstplatform til øens rige og varierede natur. Kulturmiljøet er allerede nu en attraktion, men bygningerne rummer også et uudnyttet potentiale. Vi vil:

Bevare kulturmiljøet, fremhæve bygningernes eksisterende arkitektoniske kvaliteter og historie og skabe større sammenhæng mellem det ydre og indre

Styrke oplevelsen af kvalitet og luksus med udgangspunkt i autenticitet, enkelhed og historie. Mottoet er: Æstetik og byggeskik anno 1880-1920

Energirenovere den del af de bevaringsværdige bygninger, som fremover skal i brug som vinterrefugium. Formålet er at mindske varmetabet. De øvrige bygninger på øen energirenoveres ikke.

Bæredygtig forretningsstrategi

Livø skal have en ny økonomisk bæredygtig turismestrategi i tre 'ben': Livøs bygningsmasse skal sættes i stand og indrettes til overnatning i de autentiske rammer, lokal produktion af vedvarende energi skal etableres - og ikke mindst bliver et forretningskoncept, der udvikler og formidler øens natur, kulturmiljø og lokale fødevarer til turister, også sat i gang. Vi vil:

Skabe enkle, autentiske overnatningsfaciliteter, der imødekommer de besøgendes behov for privatliv, komfort og eget bad

Formidle øens historie og natur, så man oplever at komme helt tæt på begge dele

Sætte fokus på gastronomiske oplevelser med udgangspunkt i lokale fødevarer

Udvide kapaciteten i Livøs havn til 50-75 både. Der etableres en eller flere liggebroer til gæstesejlere

"Livø skal have en ny økonomisk bæredygtig turismestrategi."

Det kan du opleve på fremtidens Livø

Stilhed som stemningsskaber

Den moderne verden larmer. Stilhed er sjælden. På Livø kan man koble af og stille ind på de sagte lyde. På biernes summen, fuglenes sang og vinden i træerne. At stige om bord på en færge og sejle afsted mod Livø er som at rejse mod en anden verden.

Overnatning i autentiske rammer

Der indrettes mindre familieboliger med fire sengepladser i nogle af de eksisterende bygninger og etableres særskilte baderum til værelserne. Særpræget og den autentiske kulturoplevelse bibeholdes. Der er således tale om en enkel opgradering og ikke om at skabe 5-stjernede overnatningsfaciliteter i anonym, international hotelstil.

Refugium

Et refugium sælger og styrker konceptet 'Naturens Stillekupé'. Stilhed, fordybelse og muligheden for at blive inspireret af natur og kulturhistorie markedsføres som en form for eksklusivitet.

Energimæssig selvforsyning

Vindmøller står og snurrer. Solceller er etableret på havnen og på taget på avlsgården og et biogasanlæg skaber energi med affaldsprodukter fra landbruget. Sådan vil man kunne opleve Livø som bæredygtig ø i fremtiden. Mange af øens løsninger vil dog fremstå som usynlige. Bæredygtighed, når det er bedst, kan nemlig ikke ses.

Kom tæt på naturen

På Livø kan man opleve alle de typer natur, der findes i Danmark. Livø er Danmark i miniature, og det er unikt. Fremtidens Livø skal være et levende feltlaboratorium, hvor naturen aktiveres og formidles, blandt andet gennem et naturværksted, der formidler forskellige muligheder for aktiviteter. Som muligheden for at sove i hængekøje i egeurskoven, tilberede spiselige planter i det fri, eller fiske eller sejle i havkajak i havet omkring øen.

Formidlingsspot

Formidlingsspot, der formidler øens historie og særtræk formidles rundt omkring på øen. Simple plancheudstillinger, fotofortællinger på skærm, sms-hotspots, QR scans, podwalks - mulighederne er mange.

Økologi i højsædet

Livø Avlsgård er én af hjørnestenene i fremtidens turismeforretning. Her skal Livø's besøgende kunne købe lokalt produceret grønt, kød og korn. Og så skal gården udvikles til besøgssted og udstillingsvindue for Naturstyrelsens økologiske landbrug på en måde, der demonstrerer, hvordan landbrug og energiproduktion kan spille sammen. Blandt andet ved at bruge dybstrøelse fra køerne - kokasserne - til at lave biogas af.

Spis godt på Livø

Muligheden for at nyde god mad er vigtig for den samlede oplevelse af Livø. Maden og servicen på kroen er i fremtiden en grund til at besøge Livø. Kombineret med de øvrige tiltag skal det tiltrække et bredere publikum end i dag, eksempelvis danske og udenlandske endagsturister, der køber en dagstur med frokost på Livø Kro som en del af et pakkekoncept med overnatning et andet sted. Lokale, økologiske fødevarer er i fokus.

Bæredygtighed

Livø skal være bæredygtig på flere niveauer. Økonomisk og socialt ved at skabe grundlag for en fortsat befolkning. Miljømæssigt ved at demonstrere at det er muligt at skabe en energimæssigt selvforsynende ø. Og endelig kan projektet på Livø fungere som foregangseksempel for, hvordan man energirenoverer historiske bygninger og helheder med respekt for bevaringsværdierne.

"Fremtidens Livø skal være et levende feltlaboratorium, hvor naturen aktiveres og formidles."

Vær med

Vores strategi

Udviklingen af Livø er inddelt i tre faser: En et-årig planlægnings- og fundraisingfase, en fire-årig udviklings- og realiseringsfase og en fem-årig realiserings- og perspektivfase.

Fase 0: Planlægning og fundraising (2012)

Udviklingsaktiviteter og fundraising sættes i gang. Tilladelser indhentes, og samarbejder opbygges.

Fase 1: Udvikling og realisering (2013 – 2016)

Udbygning af samarbejder, fundraising og tilladelser. Udvikling af formidlingspunkter, øget naturformidling og events. Bygninger og anlæg sættes i stand og energirenoveres, energiforsyning udvikles. Derudover opgraderes avlsgården med nye bygninger.

Fase 2: Realisering og perspektiver (2017 – 2021)

Fortsat etablering af udviklingsaktiviteter, renovering af bygninger, anlæg og energiforsyninger. Energiforsyning suppleres evt. med IFGT gasturbine, solceller og batteripakker.

”Med det nye koncept på Livø estimerer Naturstyrelsen Aalborg en væsentlig stigning i Livøs besøgsgrundlag.”

Anlæg og drift

Det forventes, at det nye forretningskoncept kan generere en øget beskæftigelse på 1 ½ - 2 årsværk i Naturstyrelsen og yderligere 4-5 årsværk i driften af feriecenteret.

Det kræver en vis omorganisering, vedholdenhed, helhedstænkning og strategiske samarbejder at vende den isolerede beliggenhed i Limfjorden og et stærkt konkurrencebetonet marked til en fordel. Men så er forventningen, at Naturstyrelsen Aalborg i fremtiden kan spare 1 mio. kr. årligt på driften af øen. Samtidig vil indtjeningsgrundlaget være forbedret mærkbart med væsentlig flere gæster og en fordobling af omsætningen fra 4,7 mio. kr. til 9 mio. kr. årligt.

En samlet vurdering af udgifter til anlægs- og etableringsarbejder i projektfaserne anslås at beløbe sig til i alt ca. 64 mio. kr. eksklusive moms, som er estimeret på baggrund af de ændringer i det fysiske miljø, der er vurderet nødvendige for at realisere konceptet 'Naturens Stillekupé'. Investeringerne i ny og vedvarende energiløsninger udgør 15 mio. kr. og nødvendige gradvise bygningsinvesteringer 49 mio. kr.

Med det nye koncept på Livø estimerer Naturstyrelsen Aalborg en væsentlig stigning i Livøs besøgsgrundlag. Det forventes, at antallet af overnatninger i feriecenteret på

”Det er forventningen, at Naturstyrelsen Aalborg i fremtiden kan spare 1 mio. kr. årligt på driften af øen.”

øen kan stige med 50 procent (fra ca. 7600 til ca. 11.300), mens antallet af campister forventes at stige 40 procent (fra ca. 4000 til ca. 5700). Derudover er det sandsynligt, at antallet af lystsejlere kan fordobles til 2000, og at antallet af endagsturister kan stige med helt op til 80 procent.

Vi søger

Konceptet 'Naturens stillekupé' kan realiseres med den rette organisation, nye samarbejder samt en målrettet indsats for at tilvejebringe finansiering til de anbefalede løsninger og aktiviteter inden for energiforsyning, opgradering af bygningsmassen og forretningsudvikling. Derfor søger vi:

Samarbejdspartnere, der vil være med til at udvikle aktiviteter på Livø

Udviklingspartnere, som vil være med til at bruge Livø som platform for udvikling

Bidragydere, som vil bidrage til at finansiere projektets realisering

Kontakt

For mere information kontakt:

Bendt Egede Andersen

Skovrider

Naturstyrelsen

Møldrupvej 26, 9520 Skørping

Dir tlf.: (+45) 72 54 39 07

Mobil: (+45) 20 66 82 29

bea@nst.dk

Billeder af:

Henrik Lahnet og Naturstyrelsen

Udviklet med støtte fra Realdania og Miljøministeriet

Miljøministeriet
Naturstyrelsen